ca în Ardeal şi Banat şi prin urmare nu se produce nici ecrescenţa numită *cursură*. Termenul francez cel mai apropiat ar fi *grigne* [1]).

SESERMAN

G. Geib, în articolul întitulat *Germanische Sprachelemente im Rumänischen*, publicat în *Europäischer Wissenschafts-Dienst*, Nr. 12, Berlin 1941, p. 5, înşiră câteva nume de familie germane purtate de Români care trebue consideraţi ca Germani romănizaţi. Printre altele dă şi numele de familie *Seserman*. Terminaţiunea *-man* ne face într'adevăr să ne gândim la mulţimea mare de nume de familie germane terminate în *-mann*. De fapt însă *Seserman* e numele românesc *Săsărman*, destul de obişnuit în Nordul Ardealului [2]), scris cu ortografie străină (cu *e* în loc de *ă*) şi care nu e altceva decât adjectivul care arată originea: *săsărman*, adică originar din satul *Săsarm*, jud. Someş, plasa Beclean.

ZO TE CUSTE

În DR., I, p. 308 şi u., N. Drăganu, întemeindu-se pe comunicarea făcută de Traian Gherman, directorul liceului de fete din Blaj, zice despre expresia *zo te custe* (pe care o scrie *zo te cuşte*, cu *ş*) că o întrebuinţează Bihorenii din ţinutul Beiuşului fără „să-şi dea seama de înţelesul ei" şi de aceea o rostesc într'un singur cuvânt: „*zotecuşte*". Deoarece dintr'un *constet* latinesc s'ar fi aşteptat la o formă *custe* nu *cuşte*, N. Drăganu trimite la forma *guşte* din Răşinari (v. Păcală, *Monografia comunei Răşinari*, Sibiu 1915, p. 128).

Dar forma *guşte* din Răşinari nu poate fi separată de celelalte forme cu *şt* (datorite palatalizării lui *s* urmat de *te, ti*), în loc de *st*, din Sudul Transilvaniei: *ştea, ştele, ieşte, peşte casă* „peste casă", *să ştea*, „să stea", *mănăştire*, etc. Fenomenul acesta nu se găseşte în Bihor.

De fapt forma bihoreană corectă e *custe*, cu *s* (nu cu *ş*).

---

[1]) După Littré se zice „pain à grigne" pânii care are crăpătură. Coaja dela „grigne", formată mai târziu, e mult mai gustoasă decât coaja obişnuită (comunicat de d-l Yves Auger).

[2]) Numele acesta de familie se întâlneşte şi în Bucovina (comunicat de Al. Procopovici).

BDD-A14862 © 1938-1941 Editura Institutului de Arte Grafice „Ardealul"
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 06:04:56 UTC)

N. Drăganu a fost rău informat de Traian Gherman care, trăind ani îndelungaţi la Blaj, i-a dat formei *custe* un aspect blăjean: *cuşte*[1]). Şi *Dicţionarul Academiei* (s. v. *custa*) dă forma greşită *cuşte* (cu *ş*) comunicată de A. P. Bănuţiu, fost elev al liceului din Blaj.

În cei patru ani şcolari petrecuţi la Orade, ca elev de liceu, şi în anchetele făcute pentru ALR am auzit de nenumărate ori acest salut bihorean, dar totdeauna subt forma *custe* (cu *s*).

Nu este apoi adevărat că localnicii nu-şi dau seama de înţelesul expresiei. În comuna Roşia de lângă Beiuş, cu ocazia anchetei făcute pentru ALR, subiectul m'a întrebat dacă am copii. I-am spus că am o fetiţă. „*Şi o custi Dumńizó pă fătúţă*", mi-a urat omul drept răspuns[2]). Şi salutul *zo te custe* îl înţeleg Bihorenii; îl înţeleg şi-l analizează tot aşa de bine ca pe celălalt salut al lor, tot aşa de des întrebuinţat şi tot aşa de deformat prin scurtare: *Dẽ- Zo bińe* „deie Dumnezeu bine". În acest din urmă salut, din cuvântul *Dumńizó*, cum îl pronunţă obişnuit Bihorenii, a rămas numai silaba *zo* şi restul de nazalizare asupra vocalei *e* a conjunctivului *dèie*, prescurtat *de*. În salutul *Zo te custe*, nefiind nicio vocală înaintea lui *z*, nu s'a putut menţine nici restul de nazalitate, ci numai silaba *zo*. Scurtarea aceasta a salutului se face întotdeauna când ritmul vorbirii e *allegro* sau mai de grabă *presto*. Când însă ritmul vorbirii e lent, salutul are aspectul următor: *Dumńizó t'i custi!*[3]). Cu cât ritmul vorbirii e mai repede, cu atât se deformează mai mult cuvântul *dumńizó* > *(d)mńizó* > *mzo* > *zo*. În felul acesta se ajunge la *zo t'i custi*, cum am auzit de obiceiu salutul prin Bihor. Prin urmare *zo* nu e lat. *Deus*, cum credea N. Drăganu, ci e *Dumńizó*, scurtat în urma pronunţării repede a salutului.

---

[1]) Cei din jurul Teiuşului îşi bat joc de Blăjeni repetându-le cuvintele: *Şepte ştele peşte ştreşina mănăştirii.* (Comunicat de Ion Breazu).

[2]) În părţile de Nord-Vest ale teritoriului dacoromân, conjuncţia conjunctivului e *şi*, nu *să*: *şi fac* „să fac" (v. *Transilvania*, anul 72, Nr. 8, p. 554).

[3]) În graiul din jurul Beiuşului, *e* neaccentuat se închide de obiceiu până la *i*.

BDD-A14862 © 1938-1941 Editura Institutului de Arte Grafice „Ardealul"
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 06:04:56 UTC)